

Resultaten inspectie baanwerken 2015

Werken aan de spoorbaan kan situaties opleveren waarbij een baanwerker wordt aangereden. Ook kan het spoorverkeer gevaar lopen. Om risico's te beperken, gelden veiligheidsregels voor de railinfrabranche. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) inspecteert primair op de naleving van de spoorwegwetgeving en namens de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ISZW) op de veiligheid van baanwerkers bij werkzaamheden aan het spoor. Deze factsheet beschrijft de inspectieresultaten van 2015.

Context

Baanwerkzaamheden aan de spoorinfra in Nederland vinden plaats in opdracht van infrabeheerder ProRail. Procescontract- en projectaannemers en door hen ingehuurd specialistische bedrijven voeren de werkzaamheden uit.

De regels uit de Spoorwegwet en de Arbowet zijn vertaald naar brancheregels¹ waaraan al deze bedrijven moeten voldoen. Bedrijven die rechtstreeks in opdracht van ProRail werken, moeten ook door ProRail zijn erkend of de werkzaamheden verrichten onder verantwoordelijkheid van een erkende (hoofd)aannemer. Werkplekbeveiligingsbedrijven en personeelstellers moeten zijn gecertificeerd door de brancheorganisatie stichting railAlert.

De werkzaamheden aan en nabij de spoorbaan moeten veilig en gezond worden uitgevoerd waarbij een zo hoog mogelijk veiligheidsniveau wordt nagestreefd. De arbeidshygiënische strategie elimineert risico's zoveel mogelijk aan de bron. Als dit redelijkerwijs niet mogelijk is, worden eerst collectieve en daarna individuele maatregelen getroffen.

Inspectieopzet

De ILT voerde in 2015 totaal 111 inspecties uit op werkzaamheden aan het spoor, vooral risicogericht.

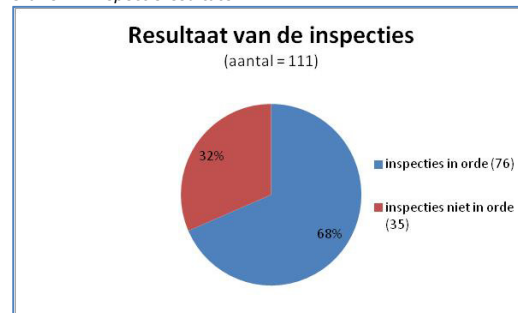
Inspectieresultaten

Bij 35 inspecties werden een of meer overtredingen geconstateerd: In totaal werden de arboregels 34 maal overtreden en regels voor spoorwegveiligheid 16 maal. Daarbij was in twee gevallen sprake van ernstig aanrijdgevaar. Oorzaak van alle overtredingen was dat er niet werd gewerkt conform de veiligheidsinstructie of dat deze onvolledig of onjuist was of ontbrak op de werkplek. De vier onderhoudsaannemers van ProRail werden in gelijke mate gecontroleerd.

Grafiek 1 Nalevingspercentages

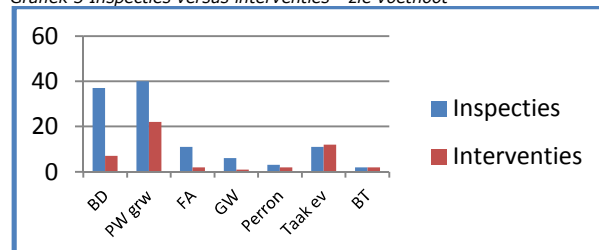
	2012	2013	2014	2015
Uitgevoerde inspecties	133	83	90	111
In orde	61%	67%	73%	68%
Niet in orde	39%	33%	27%	32%

Grafiek 2 Inspectieresultaten

Voor het veilig werken aan het spoor gelden verschillende klassen aan maatregelen en voorschriften. De ILT heeft in alle klassen geïnspecteerd en overtredingen en tekortkomingen geconstateerd (zie grafiek 3). De meeste inspecties (40) werden uitgevoerd bij werkzaamheden buiten het risicogebied (persoonlijke waarneming met grenswachter) en 37 inspecties tijdens een buitendienststelling (zone A). Werk in PW Veiligheidman werd 1 keer aangetroffen: Daarentegen werd werken in Taak eigen veiligheid relatief vaak aangetroffen, 11 maal.

Grafiek 3 Inspecties versus interventies² - zie voetnoot

Geïnspecteerde bedrijven

Bij de 111 inspecties inspecteerde de ILT 37 verschillende rechtspersonen. Van deze groep hadden er 22 (59%) niet een door ProRail afgegeven erkenning. Niet-erkende bedrijven mogen onder de erkenning van hoofdaannemers bepaalde werkzaamheden uitvoeren.

De meeste overtredingen zijn relatief gezien, net als in voorgaande jaren, geconstateerd bij niet-erkende ondernemingen. Bij de 22 niet-erkende bedrijven werden 25 inspecties uitgevoerd; bij 11 (44%) inspecties heeft de ILT tekortkomingen geconstateerd. Bij de 15 erkende bedrijven werden 86 inspecties uitgevoerd, waarvan bij 24 tekortkomingen waren (28%). Hieruit blijkt dat de naleving bij erkende bedrijven hoger was.

Afgezet tegen alle interventies (eventueel meerdere per inspectie), werden er bij de erkende bedrijven 34 interventies uitgevoerd bij 86 inspecties (40%). Bij niet-erkende bedrijven werden 16 interventies gepleegd bij

¹ De door de SAS (stichting arbeidsomstandigheden en spoorwegveiligheid) vastgestelde arbocatalogus.

² BD - buitendienststelling, PW - persoonlijke waarneming grenswachter, FA - fysieke afscherming, GW - gegarandeerde waarschuwing, Taak ev - taak eigen veiligheid, BT - beheerste toelating

Resultaten inspectie baanwerken 2015

25 inspecties (64%). Ook hierbij scoren de erkende bedrijven beter dan de niet-erkende.

Handhaving tijdens inspecties

Bij twee inspecties was sprake van ernstig aanrijdgevaar. De ILT heeft de werkzaamheden stilgelegd en een boeterapport opgemaakt. Bij 30 inspecties werd een schriftelijke waarschuwing gegeven. Drie maal werd voorlichting gegeven.

In de nacht van 15 op 16 juli 2015 vond een bijna-aanrijding met een ploeg plaats tijdens een BD omdat zij in het indienstzijnde nevenspoor werkte. De Leider Lokale Veiligheid (LLV) was uitgegaan van de verkeerde tekeningen. Ook was er sprake van niet toegestane combinatie van taken tijdens de BD. ILT heeft hiervoor een boeterapport opgemaakt.

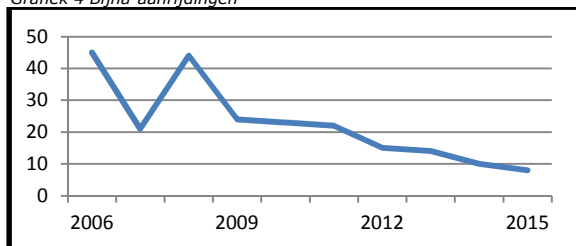
Oorzaak onveilig werken

In 2015 is vastgesteld dat instructies nog steeds inhoudelijk niet in orde waren, afwijken, of niet aanwezig waren. Dit kan leiden tot onveilig werken.

Meldingen van (bijna)-aanrijdingen

In 2015 vonden er geen aanrijdingen plaats met baanwerkers: Ook het aantal bijna-aanrijdingen met werkenden aan het spoor daalt gestaag: van 45 in 2006 naar 8 in 2015 (cijfers ProRail, zie grafiek 4). Het gaat hierbij om bijna-aanrijdingen tussen reguliere treinen en baanwerkers. Bijna-aanrijdingen met werktreinen zijn hierin niet opgenomen. Hiervan konden geen gevalideerde betrouwbare cijfers door de sector worden aangeleverd.

Grafiek 4 Bijna-aanrijdingen

RailAlert wil samen met de branche een leidend veiligheidsdashboard voor de branche realiseren. Het dashboard van ProRail zal dan worden geïntegreerd in de versie van railAlert: dit kan de veiligheidsprestaties en de betrouwbaarheid van gegevens en meldingen verbeteren.

Conclusie en bevindingen 2015

1. Het aantal gemelde bijna-aanrijdingen is wederom (sterk) afgenomen;
2. Werkzaamheden in PW-Vhm (veiligheidsman) worden bij inspecties door ILT nauwelijks nog aangetroffen;
3. Niet-erkende bedrijven presteren op een lager veiligheidsniveau dan de erkende bedrijven;
4. Baanwerkers worden blijvend te vaak

geconfronteerd met incomplete en onvolledige veiligheidsinstructies, of de instructie ontbreekt op de werkplek;

5. ILT ziet een daling in de naleving van de regelgeving van 73 naar 68 procent. Opgemerkt wordt dat dit een indicatief cijfer is vanwege het geringe aantal inspecties. Daarnaast wordt er meer informatie gestuurd en risicogericht geïnspecteerd;
6. De meeste overtredingen vonden plaats in de klasse 'Taak eigen veiligheid' en 'persoonlijke waarneming met grenswachter'. De werkzaamheden in Taak eigen veiligheid scoren opvallend slecht in naleving, omdat er niet volgens de afspraken wordt gewerkt.

Op 13 oktober 2015 ziet een inspecteur een veiligheidsman en een ploeglid het spoor in gaan in een druk bereden wisselstraat. De wijkplaats voldeed niet aan de eisen en de veiligheidsman werkte mee met de wisselinspectie. Hierdoor ontstond ernstig aanrijdgevaar. ILT heeft het werk stilgelegd en een boeterapport opgemaakt.

Bijzondere aandacht voor specifieke ontwikkelingen

De ILT zal in 2016 bij inspecties blijvend aandacht besteden aan de inzet van onderaannemers en aan de aanwezigheid, volledigheid en actualiteit van de schriftelijke instructies. En aan het daadwerkelijk in de praktijk brengen van die veiligheidsinstructies.

In 2014 handhaafde de ILT samen met ISZW voor het ontbreken van een afsluitbord (sein 513). ILT en ISZW benadrukken dat het afsluitbord een duidelijke afbakening van het 'buiten dienst gesteld gebied' (BD gebied) aangeeft en dat een afsluitbord alleen van toepassing is als er een of meerdere werktreinen / bijzondere voertuigen in de BD aanwezig zijn en ter plaatse geen rood tonend sein aanwezig is. Met ProRail en de procesaannemers wordt overlegd over de exacte randvoorwaarden voor het plaatsen van een afsluitbord.

Werkplekbeveiligingsbedrijven spelen een belangrijke rol bij het veilig werken aan de spoorbaan. ILT zal in 2016 meer aandacht schenken aan de taak en de rol van deze bedrijven en gerichte inspecties uitvoeren.

De resultaten van deze factsheet zullen worden besproken met de branche (ProRail en railAlert); ILT zal nauwlettend volgen welke maatregelen de branche zal nemen.

Deze factsheet is een gezamenlijke uitgave van:
Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid
en Inspectie Leefomgeving en Transport

www.ilent.nl

Resultaten inspectie baanwerken 2015

Verklaring begrippen

PW-Vhm (persoonlijke waarneming met veiligheidsman);

Beveiliging waarbij een bevoegd persoon ervoor zorgt dat de werkende tijdig wordt gewaarschuwd voor naderend treinverkeer.

Persoonlijke waarneming met grenswachter;

Beveiliging door bevoegd persoon die bewaakt dat werkenden niet onbedoeld in een aangrenzende zone komen.

GW (gegarandeerde waarschuwing);

Maatregel waarbij werkenden door automatische apparatuur visueel en akoestisch worden gewaarschuwd voor naderende treinen.

Taak eigen veiligheid;

Persoon met taak eigen veiligheid die zonder begeleiding de baan betreedt

BT (beheerste toelating);

Maatregel voor werkplekbeveiliging waarbij railverkeer naar de werkplek wordt uitgesloten door maatregelen van de LWB met de restrictie dat de werkplek binnen een vooraf vastgestelde tijdsduur wordt vrijgemaakt om treinverkeer toe te staan.

LWB (leider werkplekbeveiliging);

Bevoegd persoon die verantwoordelijk is voor het aanbrengen, in stand houden en verwijderen van de werkplekbeveiliging in relatie tot aanrijd- en elektrocutiegevaar.

LLV (Leider lokale veiligheid);

Bevoegd persoon belast met de zorg voor de naleving van veiligheidsmaatregelen op een aangewezen locatie.